

Miljösäker hantering av förorenad mark

Norra Sverige tagit en ledande position inom miljösäker hantering av markföroreningar. Det är ett resultat av forskning och utveckling inom Marksaneringscentrum Norr, MCN, i samverkan med branschföretag.

– MCN leder utvecklingen mot en mer vetenskaplig förståelse och hantering av riskerna runt förorenade platser, särskilt när det gäller lämningar från basindustrierna som skogsindustrin. Det är en nödvändig utveckling, säger Gustaf Sjölund, miljökonsult vid WSP Samhällsbyggnad, Umeå.

Industrisamhällets utveckling har lämnat ett avtryck av kemikalier i mark och grundvatten som i dag utmanar miljömyndigheter och forskare över hela världen. I Sverige finns närmare 12 000 förorenade platser som behöver åtgärdas och för hela Europa uppskattas siffran till 3 miljoner platser. Oljeföroreningar står för den största andelen, men betydligt giftigare lämningar - som klorerade lösningsmedel, tungmetaller, PAH och dioxiner – står för de allvarligaste riskerna.

– Vi samarbetar med ledande forskningsgrupper i världen, bland annat när det gäller spridningen av dioxiner från träimpregnering vid sågverk. Studier har visat allt ifrån hur påverkan ser ut i stor skala för Östersjön till hur människors påverkas i platsernas närområde, berättar Mats Tysklind, professor vid Umeå universitet och projektledare.

Sanering kräver vetenskapligkompetens

Under de senaste tio åren har saneringsarbetet av förorenad mark tagit fart i Sverige. Hittills har åtgärderna bestått av uppgrävning och transport till deponi. I andra länder har

en utveckling skett mot en riskbedömning som baseras på planerad markanvändning och mot riskreducerande saneringsåtgärder som utförs direkt på platsen. Trenden är nu densamma i Sverige.

– Det finns inte resurser att åtgärda alla platser. Det som görs måste därför tydligt kunna motiveras genom att riskreducing för människa och miljö. Utvecklingen kräver medverkan av personal med hög vetenskaplig kompetens och utveckling av nya lösningar, konstaterar Mats Tysklind.

Största andelen av de 15 forskarna som hittills disputerat inom MCN är idag verksamma inom branschen i Norr- och Västerbotten. De ger konsult- och entreprenadföretagen i regionen en konkurrensfördel och möjlighet att leda utvecklingen inom marksanering mot en tydligare riskreduktion och miljönytta. MCN drivs av Umeå universitet i samarbete med bland andra Sveriges lantbruksuniversitet och Luleå tekniska universitet